

OP STEVIGER GROND

SAMENVATTING ADVIES OVER DE AANVRAGEN VAN DE CULTURELE
INSTELLINGEN IN DE GEMEENTE EN PROVINCIE GRONINGEN IN HET KADER
VAN DE GEMEENTELIJKE EN PROVINCIALE CULTUURNOTA'S 2021-2024

 kunstraad groningen

juni 2020

SAMENVATTING ADVIES

Kaders voor het advies

De Kunstraad heeft het advies voor de cultuurnotaperiode 2021 -2024 opgesteld conform het verzoek van de gemeente en de provincie, volgens de ambities en doelstellingen zoals verwoord in de kadernota's culturen binnen de financiële kaders zoals door de colleges van B&W en GS verstrekt.

De focus is gelegd op een stevige basis voor de culturele infrastructuur en daarnaast op de verbinding van kunst en cultuur met de samenleving.

De Kunstraad heeft ervoor gekozen om de coronacrisis niet inhoudelijk te verveven met advisering en prioritering in het kader van dit advies. Het advies heeft betrekking op de plannen zoals ze vóór de uitbraak van de crisis zijn ingediend en biedt hopelijk daardoor juist goed houvast als straks de plannen en/of onderdelen van het cultuurbeleid zouden moeten worden aangepast.

In het advies en in de bijlage daarbij verantwoordt de Kunstraad zich voor zijn werkwijze en voor de gehanteerde criteria: inhoudelijke kwaliteit, professionaliteit van de organisatie en bijdragen aan de strategische doelen van de overheden. De Kunstraad keek bij de beoordeling ook naar het geheel als geheel en heeft zich bij deze integrale afweging laten inspireren door het model van de 'culturele biotoop'.

Algemene bevindingen en specifieke onderwerpen

Het culturele veld in Groningen laat heel veel ambitie zien en ook kwaliteit en een intrinsieke behoefte om een divers publiek te bereiken. Samenwerking, bijvoorbeeld tussen steuninstellingen, lijkt groeiende. Er is meer ambitie dan financieel kan worden gehonoreerd. Over het algemeen ziet de Kunstraad bij de instellingen daarentegen te weinig reflectie op de eigen positie binnen het veld en op lange termijn ontwikkelingen. Heel specifiek ligt hier een flinke uitdaging voor de klassieke muzieksector. Ook instellingen in de beeldende kunst lopen het risico te veel op de incrowd te zijn gericht als zij onvoldoende stilstaan bij hun positie in de samenleving.

Met name in de podiumkunsten ziet de Kunstraad initiatieven die overheidssteun verdienen, maar die nog niet toe zijn aan een status binnen de cultuurnota. Hiervoor zou een tweejarige subsidieregeling een goede oplossing kunnen zijn.

Erfgoedinstellingen krijgen het advies meer samen te werken op het gebied van onderhoud en daarvoor financiering te zoeken buiten de cultuurbegroting. Daarnaast kan meer worden ingezet op gedeelde functies.

In het advies staat de Kunstraad stil bij enkele specifieke onderwerpen. Talentontwikkeling vindt de Kunstraad van groot belang voor de dynamiek in het systeem. Maar het begrip is rekbaar en is matig gedefinieerd. Het is overigens ook niet een eenduidig begrip, maar maakt integraal deel uit van het gehele bestel: het moet ruimte bieden in verschillende fases van ontwikkeling. Des te belangrijker is het dat instellingen over dit thema met elkaar in gesprek blijven. Op het gebied van cultuureducatie signaleert de Kunstraad dat veel instellingen een mooi aanbod bieden en stevige inspanningen plegen om scholieren te bereiken. Of die daadwerkelijk bereikt en geraakt worden hangt ook van de scholen af. Hier valt nog onderzoek naar te doen.

De overheden willen doorgaan met het instrument van de cultuurpijlers. Dit instrument heeft op bepaalde punten meerwaarde, ziet de Kunstraad. De cultuurpijlers zullen echter in de komende periode explicieter moeten zijn over hun plannen, over de samenwerking en over de te bereiken effecten. De steunfunctie-instellingen werken zichtbaar aan een samenwerkingsagenda. De Kunstraad is daarover positief en adviseert de samenwerking inhoudelijk verder te verdiepen. Om diversiteit en spreiding te bereiken zijn er in Groningen tal van initiatieven ondernomen. De verwachting is dat deze worden geïntensiveerd. Om echt resultaat te bereiken vindt de Kunstraad het belangrijk dat overheden en instellingen daarover actief met elkaar in gesprek blijven.

Op verzoek van de overheden is in het advies veel aandacht geschonken aan aspecten van bedrijfsvoering en aan toepassing van de drie relevante codes. Het valt op dat de informatie over financiën en bedrijfsvoering in de meeste plannen alleen op hoofdlijnen wordt gepresenteerd. Er is veel aandacht voor de naleving van de codes. De uitwerking in acties is echter nog niet heel expliciet.

Subsidie-adviezen

De Kunstraad heeft de aanvragen beoordeeld met de kwalificaties:

- A. subsidiabel met prioriteit,
- B. subsidiabel mits voldoende budget,
- C. niet subsidiabel.

Het budget was ontoereikend om alle positief beoordeelde aanvragen te honoreren. Daardoor zijn alle aanvragen met het predicaat B afgevallen. Ook voor de met een A gewaardeerde plannen was er te weinig budget. De beschikbare middelen zijn in een integrale afweging, kijkend naar het evenwicht in het culturele bestel, zo goed mogelijk over de instellingen verdeeld.

In de stevige basis hebben alle culturele disciplines een plek, zij het dat we hier en daar ondervertegenwoordiging van sectoren constateren. En er is ruimte voor experiment en vernieuwing, zij het dat deze ruimte beperkt is. Voor nieuwkomers kon niet veel plaats worden ingeruimd. In alle disciplines slechts één: museum Wierdenland, Het Resort en festival Grasnapolsky.

Bij beeldende kunst zijn mediakunst en film niet echt uit de verf gekomen, mede door minder overtuigende plannen en de noodzaak van scherpe keuzes. De Kunstraad adviseert de overheden om scenario's te laten ontwikkelen die met name voor de videopaviljoens en daarnaast voor het filmbeleid op langere termijn nieuwe kansen kunnen bieden. Ten aanzien van het Museum aan de A is de Kunstraad nog niet geheel overtuigd van de inhoudelijke plannen en bevreesd voor het effect van de ruimtelijke plannen op de exploitatie.

Bij de podiumkunsten moest de Kunstraad sterk prioriteren. Behalve overnieuwkomer Grasnapolsky adviseert de raad onder meer totverhoging van het budget voor Grand Futura en Simplon.

De steunfunctie instellingen worden over het algemeen positief beoordeeld. Wel is de vraag of al deze activiteiten uit de cultuurbegroting moeten worden gefinancierd. De Kunstraad kan zich voorstellen dat ook andere domeinen worden aangesproken.

Financieel

De Kunstraad is gehouden om binnen het financiële kader te adviseren. De ingediende aanvragen overschrijden echter fors het beschikbare adviesbudget. De Kunstraad komt op basis van het provinciaal en het gemeentelijk adviesbudget tot een advies waarin veel, maar niet alle daarvoor in aanmerking komende instellingen een plek krijgen om uitvoering te geven aan hun ambities. Het uitgangspunt van een stevige en pluriforme basis maar ook de inhoudelijke kracht van veel instellingsplannen leiden er toe dat:

- de voorgestelde verhogingen minimaal zijn (en dikwijls vanuit het oogpunt van een gezonde bedrijfsvoering onvoldoende);
- helaas alle instellingen met een B-status afvallen;
- de Kunstraad genoodzaakt is om te adviseren enkele meerjarig gefinancierde instellingen te korten.

Het wegvallen van de instellingen met een B-status heeft met name op het gebied van de klassieke muziek grote gevolgen. Hier raakt het aanbod in deze sector uit evenwicht. Ook het enige festival voor nieuwe muziek valt hierdoor tot onze spijt buiten de boot.

De Kunstraad ziet alleen een verlichting van de financiële druk door een extra injectie ten behoeve van bedrijfsvoering, in het bijzonder fair practice en/of door vanuit andere beleidsdomeinen de waarde die cultuur op die terreinen inbrengt, te ondersteunen.

Tenslotte roept de Kunstraad de overheden, de instellingen en zichzelf op om meer te investeren in goede samenwerking en overleg.